

skelig, for ikke at sige umuligt, at forfølge en saadan Afgifts Virkning fra dens Begyndelse til hvor den ophører, desuden den særlige Forbal, at den ikke aldeles kommer til i det Hele at ramme den danske Stats Borgere, men at ogsaa fremmede Statsborgere komme til at svare den. Der opstilles forskjellige Theorier om, hvorledes denne Skat skal betragtes, om den skal betragtes som en Afgift, der hviler paa Fragten eller paa Søtransporten, eller som en Afgift, der hviler direkte paa Varerne, og ligeledes har der været Spørgsmaal om, hvorvidt og i hvilken Grad den svares dels af Indlandet, dels af Udlandet. Jeg vil foreløbig acceptere, at det er en Afgift, som i Virkeligheden hviler paa Transporten af Varerne over Søen, og derfor maa betragtes som en Vareafgift, idet den virker som et Tillæg til Indførselstolden for de Varer, der indføres fra fremmede Steder, og som en Slags Udførselstold for de Varer, vi producere her i Landet og udføre til andre Lande. Men i hvilken Grad kommer dette Tillæg til Tolden nu i Betragtning? Hviler den paa Rheberne eller paa Exportørerne, Importørerne, Producenterne, Konsumenterne? Ja, derom tror jeg virkelig, der kun kan opstilles Hypotheser, idet der ikke lader sig sige noget Bestemt som almindelig Regel. I det enkelte Tilfælde kan man vel danne sig en temmelig begrundet Mening om, hvem der egentlig udbræder den, men i mangfoldige Tilfælde lader det sig ikke gjøre. Set er vist, det er, at, hvad Indførselen angaar, sker den for den overveieende Del fra fremmede Havne ved fremmede Skibe til vort Land, og det er høist rimeligt, at i mange Tilfælde udbræde i Grunden Rheberne denne Afgift. Der er et Tilfælde, hvor Nationaløkonomerne synes at være enige i, at den udbrædes alene af Rheberne, det er med Hensyn til søvommende Labninger. Med Hensyn til andre Tilfælde opstilles det sædvanlig, som om Skibsafgiften er et Tillæg til Vareafgiften, som Konsumenterne maa betale. Jeg tror nu ikke, at denne Afgift i Grunden føles omkring i Befolkningen, og det ligger væsentlig deri, at den Pris, som Varerne have, er sammensat af en stor Mængde forskjellige Udgifter, hvoriblandt denne lille Afgift spiller en overordentlig ringe Rolle. Det er desuden en Afgift, som Alle ere enige om kun hviler paa de svære og mindre værdifulde Varer. Dens Betydning er for vort Land væsentlig indskrænket til Stenful, Tømmer og Korn, og hvad Udførselen angaar, har jeg vel set den Mening fremfat, at den besværes Udførselen af Kreaturer til England, men jeg tror virkelig ikke, at den i den Henseende kan komme i Betragtning. Den Artikel, paa hvilken den efter min Opfattelse hviler mest byrdefuldt, er Stenful, thi dette maa svare ca. en Trediedel af hele den Sum, som Skibsafgiften indbringer, idet Stenful svarer over 200,000 Kr. Naar man regner, som man jo sædvanlig gjør, 20 Løn-

der til 1 Lon, bliver det altsaa en Afgift af omtrent 5 Ore pr. Lønde. Men Prisen paa Stenful her i Landet bestaar sandelig af saa mange forskjellige Elementer, der er saa Meget, som indvirker derpaa, navnlig først og fremmest Fragtkonjunkturene, at jeg ikke tror, at det, selv om man bortkaster disse 5 Ore paa en 1 Løn. Stenful, vil kunne føles af Konsumenterne. Lige saa lidt som de have vidst af, at i den Pris, de betale for en Løn. Stenful, var indbefattet 5 Ore til Skibsafgiften, lige saa lidt ville de paa nogen Maade erfare, at de vare slupne for at betale disse 5 Ore. Nu siger man: Ja, men det maa erindres — og det har jo ogsaa den høitærede Finansminister erklæret — at det er en urationel Stat, fordi den hviler alene paa Vægt og Rumfang og ikke paa Værdien af Varen! Jeg vil paa ingen Maade modsigge, at dette kan ansøres, men jeg vil tillade mig at spørge, om der er nogen som helst af alle de Statter, enten direkte eller indirekte, som vi have, uden at der kan gjøres Indvendinger og — hvis jeg ikke tager fejl — er gjort stærke Indvendinger mod deres rationelle Grundlag. Om det saa er Hartkornsskattene har der i den seneste Tid været megen Tvivl om, hvorvidt den er paalignet retfærdigt. Der har jo været stillet Opfordring om at finde et nyt Grundlag, idet man har fundet, at Grundlaget derfor var urigtigt. Det Samme gjælder om Egningskatten og fremsor Alt om Bygningsafgiften, endvidere om Stempelkatten, fori sagt, der kan vist neppe nævnes nogen af alle de Statter, vi have, uden at der kan gjøres Indvendinger imod den Grundvold, hvorpaa de bygges. Men det forekommer mig ikke at have nogen særdeles stor Betydning, thi praktiske Statsmænd spørge jo dog ikke om, hvorvidt en Stat efter alle Theoriens Regler er rigtig anlagt eller ikke. Hvis det var Spørgsmaalet, kunde vi let blive enige om, at kunde man finde Folks Indtægter og Formue, var det overmaade let at skjære et proportionelt Stykke ud deraf, og det var da en retfærdig Stat. Men i Virkeligheden er Spørgsmaalet jo altid dette: Hvorledes skulle vi paa den for Befolkningen mindst følelige Maade tilveiebringe gennem Skattepaalæg, hvad der er nødvendigt til Statens Forordninger? Og da er det rigtigt at udfinde den lempeligste, den mindst følelige Maade, og i den Henseende paastaar jeg, at alle de indirekte Statter udgøre et mindre Tryk paa Befolkningen end hvilken som helst direkte Skat. Man har derhos sagt, at der gennem den Afgift sker en Beskyttelse af den landværts Transport i Forhold til den søvrerts, og at dette indvirker skadelig paa Skibsfarten. Medens jeg nu fuldstændig er enig i, at der er al Grund til at søge at udvide den Virksomhed for Befolkningen, som sker paa Søen, fordi jeg anser det for at være en overordentlig sund og styrkende Virksomhed, og en Virksomhed som